

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3169/2016. (VII. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 35.M.2163/2015/12. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességnek megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó 2016. február 26-án az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjában foglaltakra, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ában meghatározottakra hivatkozva alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. A panasz a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 35.M.2163/2015/12. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességnek megállapítására és megsemmisítésére irányul.
- [2] 1.1. A panasz szerint az indítványozó 2011. március 1-jétől 2013. október 31-ig egyéni vállalkozói tevékenységet folytatott, ekkortól egyéni vállalkozói jogviszonyát szüneteltette és 2013. november 1-jétől gazdasági társasággal munkaviszonyt létesített. 2014. január 30. napján gyermeke született, akire tekintettel – az akkor hatályban volt rendelkezések alapján – terhességi-gyermekágyi segélyt (a továbbiakban: TGYÁS) állapítottak meg részére. Ennek lejártát követően gyermekgondozási díjat (a továbbiakban: GYED) igényelt a gazdasági társasággal fennálló munkaviszonya alapján. Kérelmét az illetékes szakigazgatási szerv elutasította, fellebbezésére a határozatot helybenhagyták (Budapest Főváros Kormányhivatala Egészségbiztosítási Pénztár Szakigazgatási Szerve BPK-232/15861-2/2014. sorszámú elsőfokú határozata; az Országos Egészségbiztosítási Pénztár S011/564-3/2014. sorszámú másodfokú határozata).
- [3] A GYED-et illetően a bíróság a 35.M.2163/2015/12. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította. A panasz szerint az igazgatási szervek és az eljáró bíróság a határozatokat az Ebtv. 42/A. § (1) bekezdésére, a Korm. rendelet 26/A. § (3) bekezdésére és az Ebtv. 43. § (2) bekezdésére alapították. E szabályok lényege szerint az igényelt ellátásra való jogosultság egyik feltétele meghatározott tartamú előzetes biztosítási idő szerzése, az egyidejűleg fennálló biztosítási jogviszony esetén a jogosultságot, azok időtartamát, az ellátás mértékét, illetőleg összegét mindegyik jogviszonyban külön-külön kell megállapítani, az ellátásokra a táppénz szabályait kell megfelelően alkalmazni. A hatóságok és a bíróság jogértelmezése szerint a vállalkozói jogviszony szüneteltetése alatt biztosítási jogviszony áll fenn, ezért a panaszost a munkaviszonyára tekintettel többes jogviszonyban álló személynek kell tekinteni. A vállalkozói jogviszonyában a szüneteltetés alatt járulékot nem kellett fizetnie, ezért e jogviszony alapján nem szerzett ellátási jogosultságot a GYED-et illetően. A munkaviszonyában viszont nincs meg a megkívánt mértékű előzetes biztosítási idő, mert abba az egyéni vállalkozói jogviszonyban az annak szünetelése előtt szerzett időt – minthogy azt mint fennálló biztosítást külön kell vizsgálni – nem lehet beleszámítani. A panasz szerint a bírói döntés ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XV. cikkével, XIX. cikkével.
- [4] 1.2. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó kérte, hogy a panaszt az Alkotmánybíróság egyesítse az Alkotmánybíróság előtt IV/3024/2015. szám alatt folyamatban lévő ügyhöz.
- [5] A panasz benyújtását követően az Alkotmánybíróság 2016. március 29-én kelt, 9/2016. (IV. 6.) AB határozata a folyamatban lévő eljárást befejezte, ugyanennek az indítványozónak azonos tárgyú ügyeiben született bírói ítéletek elleni alkotmányjogi panaszokat elbírált.
- [6] 2. A 9/2016. (IV. 6.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 35.M.59/2015/3. sorszámú ítélete és 12.M.1642/2015/5. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisítette.

- [7] 2.1. Az ítéletek az indítványozó 2014. január 30. napján született gyermekére tekintettel – az akkor hatályban volt rendelkezések alapján – TGYÁS és GYED igényét kedvezőtlenül elbíráló szakigazgatási szerv határozatainak felülvizsgálatáról szóltak. A GYED igényét elutasították, a bíróság a 35.M.59/2015/3. sorszámu ítéletével a határozat felülvizsgálatára irányuló keresetet utasította el.
- [8] 2.2. Ugyanez az indítványozó a TGYÁS iránti igényt elutasító (BPK 233/08714-2/2014., S011/682-2/2014.) és ezzel egyidejűleg a 2014. január 13. napjától 2014. május 31. napjáig terjedő időszakra 0 forint jogalap nélkül kifizetett TGYÁS ellátás visszafizetésére kötelező (BPK 232/08713-2/2014., S011/682-3/2014.) határozatok törvényességét felülvizsgáló bírói döntéssel összefüggésben is alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 12.M.1642/2015/5. sorszámu ítéletével az indítványozó keresetét jogerősen elutasította.
- [9] 2.3. Az Abh. ezt a két bírói döntést semmisítette meg. Az indítványra okot adó ügyekben alkalmazott jogszabályok bíróság által értelmezett tartalma szerint az igényelt ellátásokra való jogosultság egyik feltétele meghatározott tartamú előzetes biztosítási idő szerzése; az egyidejűleg fennálló biztosítási jogviszony esetén a jogosultságot, azok időtartamát, az ellátás mértékét, illetőleg összegét mindegyik jogviszonyban külön-külön kell megállapítani, az ellátásokra a táppénz szabályait kell megfelelően alkalmazni.
- [10] Az Abh-ban elbírált esetben a hatóságok és a bíróság jogértelmezése szerint a vállalkozói jogviszony szüneteltetése alatt biztosítási jogviszony áll fenn, ezért a panaszost a munkaviszonyára tekintettel többes jogviszonyban álló személynek kellett tekinteni. A hatóságok és a bíróság szerint a vállalkozói jogviszonyában a szüneteltetés alatt járulékot nem kellett fizetnie, ezért e jogviszony alapján nem szerzett ellátási jogosultságot a GYED-et illetően; a munkaviszonyában viszont nincs meg a megkívánt mértékű előzetes biztosítási idő, mert abba az egyéni vállalkozói jogviszonyban az annak szünetelése előtt szerzett időt – minthogy azt e jogértelmezés szerint mint fennálló biztosítást külön kell vizsgálni – nem lehetett beleszámítani.
- [11] Az Abh. megállapította, hogy a Tbj. 5. § (1) bekezdés e) pontja, 7. § (1) bekezdése, 8. § f) pontja, Ebtv. 42. § (5) bekezdése, 43. § (2) bekezdése, Evtv. 18. § (3) bekezdése rendelkezéseit együttesen, az Alaptörvénnyel összhangban úgy kell értelmezni, hogy az egyéni vállalkozás szünetelése alatt biztosítási jogviszony nem áll fenn.
- [12] 3. Az Abh-ban megsemmisített bírói döntések a közigazgatási hatóságnak az indítványozó TGYÁS és GYED igényét jogviszonyonként elbíráló határozata törvényességéről szóltak; a közigazgatási hatóság külön vizsgálta az egyéni vállalkozói jogviszony és a munkaviszony alapján szerzett biztosítási időt. Az Abh. következtében az indítványozó TGYÁS és GYED igényének újbóli elbírálása vált szükségessé, az Abh-ban megfogalmazott szempont alapján.
- [13] 4. Az Abtv. 59. §-a szerint az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.
- [14] Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja értelmében okafogyottá válik az indítvány különösen, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált.
- [15] A jelen esetben arra figyelemmel, hogy az indítványra okot adó ügyben érvényesített GYED igényt ismét el kell bírálni az időközben meghozott Abh. folytán, az alkotmánybírósági eljárás megszüntetése indokolt.

Budapest, 2016. július 11.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/762/2015.

• • •